A°. 1848. N°. 117.

ARNHEMSCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag*, *Zaturdag* en *Zondag*, is ƒ5 in de drie maanden.

WOENSDAG 7 JUNI.

De prijs der Advertentiën is van *een* tot *vijf* regels, ƒ1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

BERIGT.

Aan heeren Notarissen, Boekverkoopers en andere adverteerders in de Arnhemsche Courant wordt bij dezen kennis gegeven, dat zij hunne advertentiën tevens in het Bijblad tot de Arnhemsche Courant kunnen doen overnemen en op die overneming een rabat van vijftig ten honderd zullen genieten. Op dezelfde wijze kunnen zij, die Advertentiën in het Bijblad hebben geplaatst, die in de Arnhemsche Courant tegen hetzelfde rabat doen overnemen.

Aanprijzingen van boek- en kunstwerken, uitvindingen enz. (zoogenaamde reclames) zullen voortaan onder de rubriek Ingezonden Stukken worden opgenomen tot den prijs van 2½ cent per regel. Op verzoeken tot aanprijzing gerigt aan de redactie zal geen acht worden geslagen. De redactie zal echter voortgaan onder de rubriek Letternieuws van de haar toegezonden boekwerken verslag te geven.

Vrijheid van godsdienst en onderwijs.

I.

Wij hebben in het nommer van ons *Bijblad* van zaturdag ll. medegedeeld een curieus stuk, getiteld: *Adres van de algemeene synodale commissie der Nederlandsche Hervormde Kerk.* Wij zijn den onderteekenaren van dat adres grooten dank schuldig. Wij hadden er niet op gerekend dat de vraag door ons een paar dagen vroeger gedaan: »Kan men aan»nemen dat het gros van onze geestelijken van ver»schillende gezindheden op eenen zoo hoogen trap »van ontwikkeling staat, zoo verdraagzaam en hu»maan is, om, zonder heftigheid of bitterheid, over »allerlei soort van onderwerpen, die zij in het meest »verschillende licht ziet, rustig te debatteren?" zóó spoedig door de heeren ten onzen voordeele zou beantwoord zijn. *Wij* twijfelden, wel is waar, van den beginne af niet, of de uitkomst zou ons regtvaardigen, want wij wisten dat de geestelijke heeren, waar van onverstand, bekrompenheid, vooroordeel en kleingeestigheid sprake is, steeds in de eerste rijen te vinden zijn, maar toch heeft de uitslag onze verwachting nog overtroffen. Nog galmde de snorkende lofspraak in onze ooren: »En, afge»zien van hun karakter als geestelijken, welk soort »van lieden zijn zij in het algemeen bij ons te lande? »Mannen, doorgaans van veelzijdige kunde en be»schaving, die op het gebied van letteren en weten»schappen en in verlicht oordeel althans niet lager »staan dan andere standen der maatschappij. Of zijn »er niet onder, die algemeen bekend zijn voor uit»muntende in kennis van wijsgeerte, volksopvoeding, »geschiedenis, regten (?) om van geene vakken te »spreken, die minder dan deze met *politieke ver»rigtingen* in onmiddellijk verband staan?" (1) of prof. HOFSTEDE DE GROOT, één der *hoofden* van de geestelijke club, brengt ons eene bijdrage tot de »veelzijdige kunde en beschaving" van onze godgeleerden, door zijnen alarmroep, opdat de *Geuzen* zich tegen de *Papen* wapenen, of de Synode, de *vertegenwoordiging* der Nederlandsche Protestantsche geestelijken (2), let wel — der *Protestantsche* geestelijken — waagt het in het openbaar te zeggen: »dat het beginsel van onbepaalde vrij»heid, om godsdienstige meeningen te belijden (art »159) eene wijde deur openzet voor het versprei»den en inscherpen van *zedelooze grondstellingen* »en *onchristelijke* denkbeelden." De vrijheid om godsdienstige meeningen te belijden — (let wel: *meeningen* te belijden) — een ONCHRISTELIJK denkbeeld! en het zijn *Protestanten*, voor wie vrijheid van onderzoek en verwerping van alle alleen op overlevering of gezag der kerk steunende leer levensbeginsel en voorwaarde van bestaan is, die zich niet schamen een dergelijk gevoelen te verkondigen! Vrijheid om godsdienstige meeningen te belijden zet eene wijde deur open »voor het verspreiden en inscherpen »van *zedelooze grondstellingen!*" Welaan; de Synode heeft nog slechts éénen stap te doen en ons voor te schrijven, *wat* wij belijden moeten, om niet tot »zedelooze grondstellingen" en »onchristelijke »denkbeelden" te vervallen. Zij levere ons het echte, zuivere, onvervalschte christendom door middel der alléén zaligmakende Hervormde kerk.

(1) *De Geestelijken en het nieuw ontwerp van grondwet.* Leiden, bij S. & J. LUCHTMANS, bladz. 15.

(2) Wij houden ons natuurlijk niet op met de chicane dat de Protestantsche predikanten geene *geestelijken* zijn. Eilieve, kan een ander dan de dominé den doop en het avondmaal bedienen? Is het niet *als geestelijke* dat hij dit doet?

»*Onbepaalde* vrijheid, om godsdienstige meeningen te belijden." Natuurlijk; wanneer de toelating niet »onbepaald" is, is de belijdenis niet vrij. Of wilde de Synode misschien, dat men bij de grondwet, een lijstje had gevoegd van »christelijke" denkbeelden, waaruit men dan vrij zou zijn te »meenen" en te »belijden" wat men wilde? Of wilde de Synode voor zich het monopolie hebben om de grens te stellen, buiten welke men, zijne godsdienstige meening niet belijden mag? Wanneer men geen »*onchristelijke* denbeelden" mag verspreiden, waarom bant men dan de Israëliten niet uit den Staat?

»Die beginselen" (van vrijheid om godsdienstige meeningen te belijden) »zijn *geheel en al strijdig*," zegt de Synode, »met den *geest*, den *toestand* en de »*behoeften* der Nederlandsche Hervormde kerk, de »hechte steun van Uwer Majesteits troon en van »het huis van *Oranje.*"

Inderdaad? Is de vrijheid om godsdienstige »meeningen" te belijden, »geheel en al strijdig" met den *geest* der Nederlandsche Hervormde kerk? Arme kerk dan! De *geest* der Nederlandsche Hervormde kerk is dus, iedereen in den ban te doen en voor »zedeloos en onchristelijk" te verklaren, die niet dezelfde godsdienstige meening als zij heeft? Het is mogelijk, dat zoodanig inderdaad de geest der Nederlandsche Hervormde Kerk — ten minste harer bedienaren — is, doch is het, ook in den geest van hem die leerde: »Gij »sult uwen naesten lief hebben als u zelven. Daer en »is geen ander gebodt grooter dan dese." Of noemt de Nederlandsche Hervormde Kerk het »sijnen naes»ten lief hebben als u selven," dat men iemand, — omdat hij, omtrent zaken die niemand kan doorgronden, meeningen uit, afwijkende van de gewone — voor »zedeloos" en »onchristelijk" uitkrijt? Zijn zoodanig de *geest*, de *toestand* en de *behoeften* der Nederlandsche Hervormde Kerk? Wel, dan is het waarlijk hoog tijd, dat er eene hervorming tot stand kome, om de Nederlandsche Hervormde Kerk te *hervormen*, en wat meer *christelijk* te maken.

»De Nederlandsche Hervormde Kerk, *de hechte »steun van Uwer Majesteits troon en van het Huis »van Oranje.*" Waar de Synode deze logen van daan heeft gehaald, weten wij niet. Indien »de hech»te steun" van Zijner Majesteit's troon en van het Huis van *Oranje*, in een halfhonderd hervormde dominés en cathechiseermeesters bestaat, vreezen wij dat de beste bloei van Zijner Majesteit's troon en van het Huis van *Oranje* voorbij is. Eene lijfwacht van predikanten, om den Koning tot »steun" te verstrekken! Een fraaije steun waarlijk, in zulk eenen tijd van omwentelingen en barricaden! Waren de heeren Synodisten hier ook misschien met hunne gedachten eenige duizende jaren ten achteren, en meenden zij Leviten te zijn, die tot eenen koning DAVID of SALOMO het woord voerden? Leven wij dus onder eene theocratie? Is misschien Koning WILLEM II de PHARAO der negentiende eeuw en de Synode eene Egijptische priesterschaar, die de natie regeert en bedriegt? Of was het maar eene behendige vleijerij om zich in de gunst van Zijne Majesteit in te dringen? want dat die mannen van »veelzijdige kunde en beschaving," waar het in hunne kraam te pas komt, ook daarvan niet vrij zijn, blijkt onder anderen later, wanneer wij lezen: »Daar is nog meer, Sire! en »van niet minder bedenkelijken aard. Dat het regt »van collatie zonder schadeloosstelling, met ééne »pennestreek, wordt weggenomen (art. addit. 2 in »verband met art. 162) een regt, dat *hoogst wel»dadig voor de gemeente* (!?) moet beschouwd wor»den, *als het op zulk eene liberale en verstandige »wijze wordt uitgeoefend*, zoo ALS UWE MAJESTEIT »DAARIN GEDURENDE DE LAATSTE JAREN IS VOORGEGAAN" enz.. Welk man van hart en verstand walgt er niet van iemand zoo plat in het gezigt te hooren vleijen en de erbarmelijke pluimstrijkerijen te aanschouwen, met welke de »hechte steunen van den troon en het »huis van *Oranje*," om hunnen heer komen kwispelstaarten? En dan dreigt men nog op hoogen toon, dat het *onstaatkundig* is »zulk een vermogend staatslig»chaam tegen zich in 't harnas te jagen," zwetst dat men eene magt in handen heeft, »duurzamer dan de »kracht van metaal en vuur" en pocht er op, dat men, des noods, »den staat wel kan ontberen"!

Waarlijk het is ons onbegrijpelijk hoe, zelfs bij ons, zelfs bij onze protestantsche geestelijken, alle gevoel van betamelijkheid en fierheid zoozeer gezonken is dat men zich niet schaamt openlijk en ten aanhoore van een iegelijk vorstengunst en willekeur van enkele particulieren te verkiezen, boven vrije keuze door de gemeente-leden. Men wil liever den man des Konings, den man van den eenen of anderen verlepten edelman of parvenu zijn, dan den man der gemeente. Natuurlijk; dan behoeft men slechts te intrigueren om eene plaats te krijgen en anders zou men misschien *bewijzen* van kunde en geschiktheid moeten geven. Maar begrepen de weleerwaarde heeren niet, dat zij, door zich aldus, met lijf en ziel, ter beschikking hunner koninklijke of ambachtsheerlijke patroons te stellen, tevens afstand deden van dien Levitischen lijfwacht-rol, van die magt, meer »dan de kracht van metaal en vuur," die hun in staat stelt den Staat te kunnen ontberen? Begrepen zij niet, dat predikanten in 's Konings soldij staande en in de koninklijke liverei gedoscht, geene »steunen" voor den troon kunnen zijn, daar het dan juist op den troon is dat *zij* steunen? Wanneer men voor NATHAN wil spelen, moet men niet eerst bij DAVID behoeven te komen, om zijne aanstelling te krijgen.

En nadat men zich zelve aldus ten toon heeft gesteld, zijn er nog goede, eenvoudige zielen, die zich in hunne onschuld verwonderen, dat de *Arnhemsche Courant*, »die anders zoo liberaal is," de geestelijken van het lidmaatschap der Kamer wil uitsluiten. En dat na zulk een spektakel! Menschen die nu reeds niet verstandig en onbevooroordeeld over een der eerste, niet alleen *staatsburgerlijke* maar *menschen*-regten kunnen redeneren, zou men toelaten tot de medereregering en wetgeving over het volk? De Hemel beware ons voor zulk een' ramp. De geheele toon en strekking van het adres der Synode toonen duidelijk de domme verwaandheid aan, met welke menschen die van staat noch regeren eenig begrip hebben, zich aanmatigen over quaestiën te beslissen, die zij noch begrepen noch bestudeerd hebben.

Buitenlandsche berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 3 *juni*. Van dag tot dag vermeerderen uit alle gedeelten van Duitschland de klagten over eene bedenkelijke toeneming van den nood onder de lagere volksklasse, en van de staking van allen handel en bedrijf. In eenige streken zijn dan ook handel, bedrijf en verkeer in den ontzettendsten staat van achteruitgang of stilstand. Vooral staat het slecht met de fabrijken en den handel, welke betrekking hebben tot artikelen van weelde en mode.

Sleeswijk, 4 *juni*. Zoo even ontvangene berigten bevestigen het reeds gisteren medegedeelde gerucht van de gevangenneming van 2 bataillons Denen. Op dingsdag werd Gravestein door hen in brand geschoten. Toen werden zij evenwel door generaal *Wrangel* teruggedreven, waardoor een gedeelte gevangen werd genomen. De gevangenen worden op dit oogenblik, 's avonds 8 uur, alhier verwacht. Met deze tijding wordt het gerucht verbreid, dat een Deensch

legerkorps van 6000 man door de Pruisen en de overige troepen omsingeld zou zijn. Over de oorzaken van het terugtrekken merk ik nog het volgende aan: In Frankfort was het goedgekeurd, dat generaal *Wrangel* Jutland tegen den 28sten mei zou ontruimen. De Jutten hadden de boosaardigheid, op de hoeken der straten, bij den terugtogt, te schrijven: dat zij hun de plaats zouden aanwijzen, waar hun de 2 millioen zoude bezorgd worden. Rusland zoude het voor zijne rekening genomen hebben, dat de Denen Alsen en Arröe den 28sten mei ontruimd, het embargo opgeheven en hunne schepen van de kusten verwijderd zouden hebben. De radicale partij zoude intusschen in Kopenhagen de zege behaald hebben, dat is, zij heeft geenen vrede willen sluiten; ten gevolge hiervan had de onverwachte aanval op den vorigen zondag plaats.

Flensburg, 3 *juni*. Van het gebeurde bij Sundewitt worden zeer onzekere tijdingen ontvangen. Bij tusschenpoozen heeft men van 3 uur des morgens tot na zonsondergang kanonschoten gehoord. Men sprak van 130 Deensche gevangenen, waaronder 7 officieren, die des namiddags alhier zouden worden binnen gebragt; er kwamen, door dragonders geëscorteerd, vier van deze gevangenen binnen, die er meer als vagebonden dan als soldaten uitzagen. Morgen zal het Pruisische korps de bondstroepen in de moeijelijke dienst bij Sundewitt aflossen en zullen de laatsten de tegenwoordige stelling der Pruisen om Flensburg weder bezetten. Er wordt niet van gesproken om naar het noorden te trekken (volgens mondelinge mededeelingen had de terugtogt der Pruisen uit Flensburg den 2den dezer des morgens om 4 uur plaats.) Apenrade en Hadersleben zijn aan de Denen prijs gegeven, nadat alle Duitschgezinde inwoners have en goed verlaten hadden, ten einde niet in Deensche gevangenschap weggevoerd te worden. Men wist, dat de Deensche lijsten van vogelvrijverklaring nu veel uitgebreider waren, en zoo is dan ook, zooals ligt te begrijpen is, alleen het gepeupel gebleven. — Volgens andere berigten uit Flensburg van 1 juni is in Apenrade, waar nu 800 Denen staan, een gedeelte van het magazijn achtergelaten. Het is nog niet bekend, of de Denen in Hadersleben zijn. — De bondstroepen verloren in de schermutseling van den 28sten mei: aan dooden 1 officier, 1 onderofficier, 18 man; aan gewonden 7 officieren, 10 onderofficieren, 132 man; aan vermisten 40 man, te zamen 210 man.

Weenen, 3 *juni*. De Keizer heeft op voordragt van den minister van Justitie, bij besluit, gedagteekend Innspruck 26 mei, de amnestie, welke den 20sten maart was verleend aan hen die in Gallicië en het district Krakau wegens hoogverraad waren veroordeeld, uitgebreid ook tot hen die bij de misdaad van hoogverraad nog aan eene andere met een hoog verraderlijk doel begane misdaad schuldig zijn bevonden. De geldboeten en de kosten der proceduren, waartoe zij waren verwezen, zullen door den staat worden gedragen. De geestelijken echter zullen hunne ambtspligten niet meer mogen vervullen, dan na bekomen verlof van het ordinariaat. De vervolging tegen hen, die zich in 1846 tegen de grondbezitters hebben vergrepen, moeten in allerijl worden voortgezet en de vonnissen den Keizer worden voorgelegd, ten einde volgens rapport van den minister van Oorlog van zijn regt van gratie gebruik te kunnen maken.

Ten gevolge van dit besluit maakt de minister van Justitie bekend, dat bereids maatregelen zijn getroffen tot het ten uitvoer leggen van hetzelve, inzonderheid ook tot de in-vrijheid-stelling der op den Spielberg nog gevangen gehouden veroordeelden.

— De naamdag des Keizers is in alle kerken plegtig gevierd. Het academisch legioen, de burgerwacht en de nationale garde woonden de godsdienstoefening bij. Herhaaldelijk is de volkshymne aangeheven. Overal werd de innigste verknochtheid aan den Keizer aan den dag gelegd. Dien dag had de verbroedering plaats van dat gedeelte der nationale garde, die wegens de reactionaire gevoelens harer aanvoerders in kwaden reuk stond, met het akademisch legioen. Des avonds werd tot viering van de verbroedering een feestmaal gehouden. De stad is rustig. De werklieden hebben de stad verlaten. Graaf *Hoyos* is van de tegen hem uitgebragte klagt vrijgesproken.

Posen, 3 *juni*. Russische agenten schijnen er ook thans met al hunne magt op te werken, om den laatsten band te verbreken, welke de Polen met Duitschland verbindt, door demonstratiën te bewerken, die tot nieuwe botsingen moeten leiden en hier, namelijk in Posen, niet dan met een vreeselijk bloedbad kunnen eindigen. Reeds sedert langen tijd zag men het spoor van Russische agenten onder het volk, dat zij door eene schildering van Russische toestanden, vergelijking van de barbaarschheid der Pruisen met de integendeel zoo menschlievende handelwijze der Russen in 1831, door eene verklaring dat de Russische zeden, spraak en godsdienst bijna met de Poolsche overeenkomen, hoe de Polen hier toch moesten wenschen, met hunne overige broeders ten minste vereenigd te zijn enz., symphatiën voor Rusland ingang zochten te doen vinden; en smartelijk is het te zien op welk eenen vruchtbaren grond het zaad gevallen is. Na deze voorbereidende maatregelen zoekt men hier in Posen eene demonstratie ten gunste van Rusland te doen plaats hebben. Uit de geringste standen van het volk kwam het gerucht voort, dat heden, den 1sten juni en Hemelvaarts-feest, een groote feestelijke optogt met Russische vanen en kokarden zoude plaats hebben; gisteren geloofde het volk dit gerucht zoozeer, dat men heden buitensporigheden te vreezen had, waarom *Ostrowski* en andere Polen zich naar den kommandant begaven en verzochten dat er eene waarschuwende bekendmaking tot het volk zoude gerigt worden. Deze bekendmaking werd des avonds op de muren geplakt en hierdoor, alsmede door de vermaningen van meer beschaafde Polen, is het dan ook gelukt eene zoo gevaarlijke en onverstandige demonstratie te verhinderen.

ENGELAND.

Londen, 3 *juni*. Lord *J. Russell* zal eerstdaags eene voordragt doen tot verandering van het eedsformulier, door de leden van het Lagerhuis af te leggen, hetgeen dus eene nieuwe poging is, om de Israeliten daarin te doen treden.

— Men verzekert, dat het ministerie *Palmerston* op het punt staat, af te treden, uithoofde van den dubbelen tegenstand dien het in het parlement en in den hofstoet der koningin aantreft. Hoe misnoegd koningin *Victoria* ook persoonlijk geweest is over het sluiten der Spaansche huwelijken, schept zij toch geen genoegen in de wraaknemingen van haren minister en schijnt de onstaatkundige instructiën, die aan den heer *Bulwer* gegeven en door hem zoo stipt opgevolgd zijn bij zijne betrekkingen met het Spaansche hof, hoogelijk af te keuren.

In de diplomatieke kringen spreekt men van een' brief, die door koningin *Isabella* van Spanje aan koningin *Victoria* zou geschreven zijn en waarin eerstgenoemde de grieven van Spanje tegen den Engelschen gezant opsomt, zoo niet met hetzelfde talent dan toch ten minste met meerdere warmte, dan de uiteenzetting in de officiëele depêches, die de graaf de *Mirasol* belast was aan den Engelschen minister van Buitenlandsche Zaken te overhandigen.

Het gerucht zegt bovendien, dat die ongunstige stemming niet het geheele kabinet treft; maar dat lord *Palmerston* slechts met twee ambtgenooten zal aftreden.

FRANKRIJK.

Parijs, 2 *juni*. De heden uit Italië ontvangen tijdingen berigten, dat de Sardinische minister van Buitenlandsche Zaken, de heer *Pareti*, in de zitting der Kamer van Afgevaardigden te Turijn van den 27sten mei jl., aangekondigd heeft, dat Parma en Modena het voorbeeld van Piacenza gevolgd en zich bij Piemont aangesloten hadden. Zij hebben den Koning eene deputatie gezonden, om hem te zeggen, dat zij in de Italiaansche familie wenschten opgenomen te worden. De Sardinische vloot had de Oostenrijksche tot in de haven van Triëst vervolgd. Voor die haven aangekomen zijnde, heeft zij van den kommandant van Triëst geëischt de Oostenrijksche vloot over te leveren. Deze had 24 uren tijds gevraagd, om daarover te beraadslagen. »Weldra," zeide de minister, »zullen wij vernemen, of de Oostenrijksche vloot overgeleverd, of met geweld genomen is." [Volgens het blad *Il Risorgimento* van den 29sten zou, nadat deze 24 uren verstreken waren, de gouverneur van Triëst andermaal een uitstel van 4 dagen hebben gevraagd. Het Sardinische eskader, dit vernieuwde uitstel weigerende, moet daarop een hevig vuur tegen Triëst geopend hebben.]

— Te Milaan heeft op den 28sten eene gewapende en groote volksdemonstratie plaats gehad. Het volk en de nationale garde eischten van het Voorloopig Bewind de waarborg: 1o. van de onontbindbaarheid der nationale garde in hare tegenwoordige organisatie, 2o. van de vrijheid en het regt van associatie; 3o. van de vrijheid van drukpers, en 4o. van eene Constituerende Vergadering. Het Voorloopig Bewind beloofde, dat alle regten der vrijheid gewaarborgd zouden worden; maar daar het volk een meer kathegorisch antwoord verlangde, moest de regering beloven dat de opgemelde 4 eischen, den volgenden dag, door een dekreet aan het volk verzekerd zouden worden.

Parijs, 3 *juni*. In de zitting der Nationale Vergadering van heden is aan de orde van den dag de beraadslaging over het al of niet in staat van beschuldiging stellen van *Louis Blanc*. Op de bank der ministers merkt men op de heeren *Flocon*, *Duclerc*, *Crémieux*, *Charras* en *Trélat*; *Louis Blanc* zit op zijne gewone plaats. Het voorstel, bij monde van den president gedaan, om alle beraadslaging te verhinderen en dadelijk over te gaan tot de stemming over de vraag zelve, wordt verworpen; zoodat de heer *Matthieu* het eerst het woord opnam, die reeds dadelijk *Louis Blanc* verdedigde en zich tegen het in beschuldiging stellen verklaarde. In dienzelfden zin spreken achtervolgens de heeren *Larabit*, *Laurent* en *Bac*, zijnde laatstgenoemde een der leden, welke de minderheid uitmaakten van de commissie, belast geweest met het onderzoek der quaestie. De spreker zet ten slotte de staatkundige overwegingen uiteen, welke hem raden, die deur niet te doen openen, waardoor aan vele reactiën de toegang verleend konde worden. Niemand kan nog weten, wat de toekomst zijn zal. Na hem nam *Louis Blanc* het woord op, niet, zooals hij zeide, om zich te verdedigen, immers dit wil, dit zal hij niet doen; maar hij acht zich verpligt te verklaren, dat, toen het requisitoir in de Vergadering gebragt was, hij van niets wist, men hem van niets verwittigd had, en dat hij, voor de commissie geroepen zijnde, evenmin iets vernam van hetgeen men hem op zoo geheimzinnige wijze beschuldigde. Intusschen had hij gisteren toevallig van een der feiten kennis gekregen, welke men hem ten laste legde, daarin namelijk bestaande, dat men hem op het stadhuis gezien wilde hebben. Hij zweert echter op zijne eer, dat hij er niet geweest is, en daagt zijne beschuldigers uit, hunnen eed tegenover den zijnen te stellen. Deze verklaring, door talrijke toejuichingen begroet, wordt daarop door de getuigenis van den heer *Hallaijs* gestaafd, die zich almede tegen den voorgestelden maatregel verklaart. De heer *Jules Favre* verdedigt alsnu het voorstel, door de commissie gedaan, en verklaart, in eene uitvoerige rede en als rapporteur dier commissie, dat de meerderheid derzelve door het voorstellen van het geven van verlof tot vervolging van *Louis Blanc* daarmede niet de beteekenis verbond, dat zij *Louis Blanc* werkelijk schuldig achtte of bevonden had — maar alleen, dat de justitie, volgens de aanwezige getuigenissen, het regt had om die vervolging aan te vragen, overigens geenerlei oordeel vellende over hetgeen de uitkomst van zoodanig eene vervolging voor den vertegenwoordiger *Louis Blanc* zou kunnen zijn. De heer *Dupont* (*de Bussac*) bestrijdt daarop het geheele stelsel van de commissie, trachtende te betoogen, dat de vergadering alleen dan een vertegenwoordiger aan de regterlijke magt kon en mogt overgeven, wanneer zij vooraf van diens schuld overtuigd was; op een bloot vermoeden dit te doen, ware de onschendbaarheid der vertegenwoordiging den grootsten slag toebrengen.

Tot zoover gingen de beraadslagingen vrij geregeld voort, toen een kleine twist, ontstaan tusschen twee vertegenwoordigers, op hunne plaatsen gezeten, en welke weldra tot beleedigingen oversloeg, een einde aan die weinige orde, en de vergadering op nieuw het tooneel van verwarring maakte. Van alle kanten regende het op nieuw kreeten, interpellatiën en eischen, om tot de orde van den dag over te gaan. Te vergeefs gaf de president het woord aan onderscheidene redenaars: deze moesten, door het algemeen getier overschreeuwd, de tribune weder verlaten. Te vergeefs stampte de heer *Buchez* met handen en voeten en met de presidentschel op het bureau; hij was genoodzaakt, om de beraadslaging voor gesloten te verklaren, nadat de heer *Marrast* nog stilte genoeg had kunnen verkrijgen, om te verzekeren, dat hij overtuigd was, dat *Louis Blanc* zich op 15 mei jl. niet op het stadshuis bevonden had. Alsnu stelt de president de volgende vraag voor: Neemt de vergadering de conclusiën aan van hare commissie, strekkende om, op requisitoir van den procureur-generaal der republiek, verlof te geven tot het in staat van beschuldiging stellen van den vertegenwoordiger, *Louis Blanc*? Er zijn 706 stemmen tegenwoordig; 369 zijn tegen, 337 voor de conclusiën der commissie, zoodat met eene meerderheid slechts van 32 stemmen die conclusie verworpen wordt en *Louis Blanc* ontheven van de tegen hem ingestelde vervolging. Onder eene groote opschudding wordt de zitting opgeheven en tot maandag e. k. verdaagd.

— Men meldt, dat de commissie voor de constitutie in haar ontwerp besloten heeft, dat, zoodra de constitutie en de organieke wetten zouden zijn aangenomen, de constituërende vergadering zoude ontbonden worden. Alles zal zoodanig worden ingerigt, dat de verkiezingen van den president en van de leden der nieuwe Kamer, in de maand september aanstaande zullen kunnen plaats hebben.

— Te Limoges hebben ernstige ongeregeldheden plaats gehad. De overheid, eene club willende sluiten, hebben de werklieden, die denzelven uitmaakten, zich er tegen verzet; een gevecht met de militairen is gevolgd, waarbij eenigen gedood en gekwetst zijn. Al de werklieden hebben de stad verlaten en zijn op 3 uren afstands te Chataignerie gelegerd. Zij hebben de arbeiders der omliggende plaatsen tot zich geroepen, om vervolgens tegen Limoges op te trekken.

— Uit Rome daarentegen heeft men, naar men verneemt, berigten van het hoogste gewigt ontvangen. In den afgeloopen nacht is hier ter stede een courier uit Rome aangekomen, eene nota overbrengende van den Paus aan de vertegenwoordigers der verschillende mogendheden, waarin Z. H. zijn vast besluit te kennen geeft, om afstand te doen van zijn wereldlijk gezag en slechts zijne geestelijke waardigheid te behouden. Dit berigt mag echter nog slechts met voorzigtigheid ontvangen worden, te meer daar de overige berigten, uit Rome, loopende tot 25 mei jl., die stad voorstellen, als op dit oogenblik de meest wenschelijke rust genietende.

— De *Assemblée Nationale* zegt het volgende over de tractementen der ministers en leden van het uitvoerend bewind:

Den 3den maart 1848 heeft de heer *Crémieux*, minister van Justitie, zich zelven 1333 fr. 33 c. toegewezen voor vijf dagen tractement, van 24 tot 29 februari, tegen 80,000 francs per jaar.

Den 25sten maart, eene nieuwe ordonnantie van 6666 fr. 67 c. voor het salaris der maand, vervallende den 30sten.

Vervolgens den 9den maart de generaal *Subervic* 1046 fr. 67 c.; den 15den maart aan den heer *Marie* en den 23sten maart aan den heer *Bethmont* dezelfde som.

Den 25sten maart zond de heer *Lamartine* eene

ordonnantie voor 10,000 fr. voor zijn tractement; den 10den april stortte hij die som echter weder in de schatkist; waarom, weet men niet. De *Assemblée Nationale* meent, dat het hoofdstuk der geheime fondsen voor de diplomatie (150,000 francs) welligt dit geheim kan ophelderen.

Zelfs thans laten de ministers, die eigenlijk slechts commiesen zijn van de leden der commissie van uitvoerend bewind, zich tegen 80,000 francs betalen, met uitzondering van de heer *Bastide*, die 100,000 francs trekt.

De heer *Emanuel Arago*, met eene diplomatische zending naar Berlijn belast, trekt, buiten de reis-, kanselarij-, installatiekosten enz., 100,000 fr., ofschoon zijn voorganger, de markies *van Dalmatie*, slechts 80,000 fr. had.

Parijs, 4 *juni*. Het committé van Finantiën heeft den minister van Finantiën, den heer *Duclerc*, gehoord over de quaestie der inkooping van de spoorwegen. Op de finantiëele plannen van de regering geïnterpelleerd zijnde, ten aanzien van dezen inkoop, heeft de heer *Duclerc* verklaard, die niet zonder magtiging van de *Uitvoerende Commissie* te kunnen mededeelen.

De generaal *Baraguay d'Hilliers* heeft een amendement gesteld op het voorstel, betrekkelijk de ridderorde van het legioen van eer. Hij wil de spreuk der republiek; *Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap*, op de versierselen dier orde in plaats van elke andere beeldtenis geplaatst zien.

Het zoo veel geruchts makende banket, à 25 centimes de persoon, schijnt, uit hoofde der verkiezingen, tot op woensdag eerstkomende uitgesteld te zijn.

Gisteren avond hebben er talrijke zamenscholingen in de tuin van het *Palais National* plaats gehad.

De gewapende troep, welke donderdag jl. de straten was doorgetrokken, onder de kreeten van leve *Barbès!* leve *Courtais!* is thans gebleken, uit republikeinsche en mobile gardes bestaan te hebben.

ITALIE.

Het Fransche blad *le Courier de Marseille* deelt de volgende berigten uit Napels mede:

»De *Mongibello*, stoomboot van de Napolitaansche compagnie, die gisteren de haven is binnengeloopen, brengt tijdingen uit Napels van 25 mei. In eene proclamatie meldt de Koning, dat hij de plaats gehad hebbende gebeurtenissen betreurt. Bij drie decreten vermindert hij den kiezers-census op 30 ducaten en den census der verkiesbaren op 120. Hij roept de kies-collegiën tegen 15 juni te zamen en de twee Kamers op 1 juli.

»Er heerscht in de provinciën eene hevige gisting. Op sommige punten is het volk overwonnen geworden, op andere plaatsen hebben de Koninklijke troepen de nederlaag geleden.

»Capua is in opstand. Calabrië heeft een voorloopig gouvernement ingesteld, bestaande uit de afgevaardigden der oppositie, die zich hebben kunnen redden en die een beroep op al de provinciën gedaan hebben, waarbij zij den Koning vervallen verklaarden.

»Men zegt, dat lord *Palmerston* aan den kommandant van het Engelsche eskader te Malta heeft doen weten, dat in de Napelsche zaken het zijn eerste pligt was, de strikste neutraliteit tusschen de oorlogvoerende partijen in het oog te houden."

— Omtrent de verrigtingen van het vereenigde Italiaansche eskader tegen Triëst en de rol, die de Napolitaansche flottille daarbij speelt, heerscht in de Italiaansche berigten eenige duisterheid. Volgens tijdingen van 28 mei was de flotille weder voor die stad verschenen, maar, zooals men zegt, zonder de Napolitaansche schepen. Van den anderen kant deelt het dagblad van Milaan een officieel stuk mede, dat de afgezant van Napels bij den Koning van Sardinië aan den kommandant der Napelsche flotille rigt en waarin hij hem den uitdrukkelijken last van den Koning zijnen meester mededeelt om in de wateren van Venetië te blijven en de zaak van Italië tegen Oostenrijk te verdedigen, hem verantwoordelijk stellende voor de gevolgen, die zouden voortspruiten uit maatregelen met dat bevel in strijd.

— Men wil, dat generaal *Pepé*, die, zoo als men weet, aan het bevel van den Koning van Napels, om terug te keeren, niet heeft willen voldoen, zijnen ambtgenoot, generaal *Staletta*, heeft in hechtenis genomen, omdat deze zich aan het bevel wilde onderwerpen.

— De minister van Buitenlandsche Zaken van Piemont heeft in de Kamer van Afgevaardigden te Turijn bekend gemaakt, dat Parma, Modena en Piacenza zich thans definitief aan *Karel-Albert* hadden aangesloten en verzocht in het koningrijk Piemont te worden ingelijfd.

Binnenlandsche Berigten.

Amsterdam, 4 *juni*. Ook de heer mr. *I. da Costa* heeft in eene, bij den boekverkooper *H. Höveker* alhier uitgegevene brochure, zijn gevoelen over de aangelegenheden van den dag openbaar gemaakt en eenigzins ontwikkeld. Wij hechten veel gewigt aan dit geschrift, niet alleen om den beroemden naam des schrijvers, maar ook om den eigenaardigen betoogtrant, die, steunende op geloofsovertuiging en bijbelteksten, zeer zeker eenen aanmerkelijken invloed zal uitoefenen op het niet onaanzienlijk getal hervormden, welke in het godsdienstige de zienswijze van den heer *da Costa* deelen. — Ofschoon de revolutie is een uitvloeisel van de volkssouvereiniteit, van welke de schrijver reeds in een zijner laatste dichtstukken gezegd heeft: »Historisch is ze een waan, den christen is ze een ban!" en ofschoon vele der beginselen, waarover thans wordt getwist, door de revolutie worden verkondigd, is echter de christen geregtigd en verpligt, om het goede en ware, dat in die beginselen mogt liggen, aan te nemen, doch »losgemaakt van den revolutiegeest, die ze tot zijne oogmerken zoekt te bezigen", — want »de »revolutie is, willens of onwillens, wetens of onwe»tens, dienstbaar aan begrippen, aan waarheden, »aan ontwikkelingen van Gods raad met de mensch»heid." De schrijver verklaart zich dus voor de vrijheid van godsdienst, vrijheid van onderwijs, vrijwording der slaven en uitbreiding van politieke vrijheid; alles echter met instandhouding van den monarchischen regeringsvorm, die al des schrijvers sympathien heeft, in ons land de eenige wettige is en ook uit het bloote nuttigheidsbeginsel van orde en vrijheid onmisbaar wordt geschat. Maar in de meeste Europesche staten getuigt de geschiedenis van eene veel nauwere verwantschap tusschen het monarchische of eenhoofdige en het populaire element, dan tusschen een van beide en het aristocratische, en zoo ergens, dan was in Nederland die verwantschap van ouds in het oogloopende. »Wat was," vraagt de schrijver, »ooit of ergens meer bepaaldelijk populair dan »de instelling eener stadhouderlijke, daarna vorstelij»ke regering van het huis van *Oranje* in Nederland?" Hij vreest alzoo voor de monarchie niets van eene ruime deelneming der natie aan verkiezingen en regering. Indien er iets dergelijks te vreezen ware, hij zoude veeleer, op grond der geschiedenis, het overwigt van het aristocratisch dan de uitbreiding van het volks-element tegenover het monarchische beginsel stellen. Daarom wil hij niet allen invloed der aristocratie wegnemen, doch hij wil haar vooral een zedelijken invloed laten, »niet belichaamd meer »in een afgezonderden door grondwettige rechten on»derscheiden stand, gelijk b. v. de ridderschappen, »ook niet vertegenwoordigd door eene afzonderlijke »Kamer der Staten-Generaal. Onze aristocratie zij een »krachtig bestanddeel der nationale vertegenwoordi»ging gelijk die door de volksverkiezing kan daargesteld »worden in eene eenige Kamer. Het is evenmin denk»baar als wenschelijk, dat bij die verkiezingen de »aristocratie, zoo der geboorte als der talenten, zoo »der fijne vorming als der bestiersondervinding gee»nen indruk meer zoude maken, geenen invloed meer »zoude oefenen." Op grond van deze beginselen verklaart de schrijver zich *voor de regtstreeksche verkiezingen* met een niet te lagen census, *de vrijheid van godsdienst, de vrijheid van onderwijs*. De gronden, die de schrijver voor dit zijn gevoelen hier nader aanvoert, zijn allezins lezenswaardig, ofschoon zij hier en daar de blijken dragen van het eenzijdig oogpunt, waaruit hij ook deze quaestiën, althans de twee laatste, beschouwt. De schrijver lost vervolgens twee bezwaren op, die men hem zou kunnen tegenwerpen, 1o. dat hij namelijk als protestant en hervormd, een stelsel van vrijheid steunt, waarvan, Rome eerlang gaat gebruik maken, om zijnen invloed hier te lande uit te breiden, en 2o. dat hij monarchaal en warm Oranjegezind, voor een stelsel spreekt, dat ons binnen kort naar de republiek zal voeren. Hij antwoordt op de eerste aanmerking dat hij de roomschen niet vreest, omdat hij hen niet haat, en dat hij zich in zijn geloof krachtig genoeg gevoelt, om, wanneer er voor allen gelijke vrijheid bestaat, tegen andersdenkenden den goeden strijd te strijden. En wat de tweede tegenwerping betreft, hij gelooft niet aan de republikeinsche strekking van het ontwerp, hij stelt vertrouwen in de verklaring van den minister, omdat hij geene reden heeft aan de opregtheid van die verklaring te twijfelen. »De »monarchie zoowel als het Stamhuis van *Oranje*," zegt de schrijver, »is in Nederland *populair*, zij »blijft op grond van godsdienst en historie, voor de »gehechtheid van vele harten wel nog iets meer en »hooger dan dat! Hield die populariteit door over»storting of ondermijning van den revolutie»geest (dat God verhoede!) eenmaal op, het is waar»lijk geene halfheid op den weg van onze tegenwoor»dige grondwetsherziening, die den ramp zoude af»weeren."

De schrijver wil daarom het ontwerp, waarvan hij de hoofdbeginselen ondersteunt, niet in alle bijzonderheden goedkeuren. Het is, voor wat taal en vormen, als wat zaken betreft, voor vele verbeteringen vatbaar. Wat de taal betreft, verwijst hij tot de onlangs deswege verschenen brochure van den heer mr. *J. van Lennep*. Hij vindt de benaming van *geestelijken* onjuist, omdat de protestantsche kerk de onderscheiding harer leden in *geestelijken* en *leeken* niet kent; hij wil uit het ontwerp verwijderd hebben alle uitdrukking, vorm, of ook gemis van vorm, die meer aan de taal en de begrippen van revolutie, volkssouvereiniteit of republiek, dan aan het ten grondslag gelegde liberaal monarchale beginsel zoude herinneren. Hij verklaart zich tegen de onspraakkundige als onhistorische redactie van art. 11 en 12. Hij verklaart zich tegen het behoud eener Eerste Kamer, en ziet in eene Eerste Kamer, zoo als het ontwerp die voorstelt, eene hulde aan de aristocratie des gelds, in haren meest naakten en onbewimpelden vorm, indien al ons land een genoegzaam getal ingezetenen bezit, voor die vertegenwoordiging van den hoogsten schatrijkdom verkiesbaar. Eindelijk wenscht de schrijver zeer bepaald in de nieuwe grondwet de verklaring omtrent de afschaffing der slavernij op geheel het Nederlandsche grondgebied. Ten slotte toont de schrijver aan, hoeveel bij de vrijzinnigste grondstellingen nog veel van eene eerlijke *uitvoering* zal afhangen, en hoe vele gewigtige vragen als die, aangaande de armoede, den arbeid, de landverhuizing en den weg bepaaldelijk van kolonisatie in de Oost, de belastingen, bezuiniging en vereenvoudiging zullen moeten behandeld en beslist worden.

Wij hebben een kort en, zoo veel de kortheid toeliet, getrouw verslag van den voornamen inhoud dezer brochure gegeven. Wij onthouden ons van aanmerkingen, die dan ook niet de uitkomsten zouden treffen, waarmede wij ons, op weinige uitzonderingen na, kunnen vereenigen, maar alleen sommige redeneringen, waarop die uitkomsten gegrond zijn. Wat ons vooral genoopt heeft van deze brochure een eenigzins uitvoerig verslag te geven, is, dat wij den inhoud uitermate geschikt hielden, om den indruk weg te nemen, dien de beschuldiging van republikeinsche strekking, door eenige weinigen tegen het werk der commissie ingebragt, hier en daar mogt gemaakt hebben. Niemand voorzeker zal minder van antimonarchale of republikeinsche gevoelens verdacht worden dan de heer *da Costa*. Zijne goedkeuring van de algemeene beginselen van het ontwerp zal dus als een krachtig bewijs beschouwd worden, dat de evengemelde beschuldiging ten eenemale is ongegrond. Opmerkelijk is ook, dat een der hoofdgronden, waarop de beschuldiging van republicanismus tegen het ontwerp berustte, was de opdragt der verkiezingen voor de Eerste Kamer aan het volk. Maar de heer *da Costa* wil *volstrekt geene* Eerste Kamer. Graaf *Schimmelpenninck* en de generaal *Nepveu* zullen nu welligt in den heer *da Costa* niet bloot een republikein, maar zelfs een oud Jacobijn, of een volgeling *van Blanqui* en *Barbès* zien! — Men ziet ook hieruit, hoe ligt menschen, die hetzelfde doel beoogen, van gevoelen kunnen verschillen omtrent de middelen, die ter bereiking van dit doel behooren aangewend te worden. Maar men ziet er tevens uit, hoe gevaarlijk en hoe dwaas het is zijne tegenpartij, omdat men op sommige punten van gevoelen verschilt, van slechte bedoelingen te beschuldigen. (*Hand.*)

— Wij hebben reeds voorloopig eenige melding gemaakt van eene brochure van den Groninger hoogleeraar *P. Hofstede de Groot*; »wat hebben wij van het ontwerp van gewijzigde grondwet te verwachten, met betrekking tot godsdienst en onderwijs."

De schrijver bepaalt zich niet bij de twee door hem op den voorgrond gestelde punten. Omtrent het regt van vereeniging stelt hij eene nieuwe redactie voor, volgens welke de regeling van dit bij de grondwet te erkennen regt geheel aan de wet zoude verblijven. Tegen de regtstreeksche verkiezingen verklaart hij zich, ook uit vrees voor den invloed der roomsch-catholijke geestelijkheid; hij ziet in zijne verbeelding reeds eene *Paapsche* en *Geuzen*-partij!! In de bepaling van het getal leden der Tweede Kamer naar het getal inwoners, en in de kiesbaarheid der leden voor de Eerste Kamer naar gelang van hoogen aanslag in de belastingen, ziet hij eene huldiging van materiëele beginselen. Ook wenscht de schrijver de inzuiverings-eed terug. Hij komt op tegen de uitsluiting van *geestelijken* buiten de Staten-Generaal.

De voornaamste bezwaren van den hoogleeraar betreffen echter godsdienst en onderwijs. Bij art. 156 verlangt hij eene bijvoeging, strekkende om aan de vrijheid van godsdienstige belijdenis gehoorzaamheid aan de landswetten te verbinden. De bescherming der kerkgenootschappen wenscht hij tot de thans bestaande of voortaan op wettige wijze toe te laten (?) te hebben beperkt, de openbare godsdienstoefening binnen de muren der kerkgebouwen bepaald. Als leeraar of geestelijke moet voorts, volgens den schrijver, niemand erkend worden, dan die voor eene van staatswege ingestelde commissie getuigenis heeft overgelegd van goed zedelijk gedrag en bewijzen gegeven heeft van genoegzame kunde. De bepaling van art. 162 omtrent de aanstelling van leeraars, briefwisseling en afkondiging moet of gewijzigd of buiten de grondwet blijven. Eindelijk wil de schrijver, dat de regering de kerkelijke reglementen zoude moeten goedkeuren.

De Hoogleeraar is met betrekking tot *onderwijs* voorzeker zoo al geene *autoriteit* althans een *vocaal*; want hij is een verklaard vijand van de vrijheid van onderwijs; meermalen heeft hij in onderscheidene vlugschriften zich zoodanig betoond; nu, vooral niet minder. Ook hierin ziet hij, alleen wenschen van ultra's vervuld, en zoekt ons bang te maken door benaming van secten-scholen en dergelijke; hij wil voorts het aantal scholen in elke plaats bepaald hebben door de regering, hij ijvert tegen het oprigten van scholen zonder aanstelling van wege het bestuur. (*Hand.*)

Arnhem, 6 *juni*. Met genoegen vernemen wij, dat het hoornmuzijk-gezelschap *Fabricando Fiori Fimus* zich zal doen hooren ten huize van den logementhouder *Kraijenstein*, op den tweeden Pinksterdag des namiddags ten zes ure.

Arnhem, 6 *juni*.

In het nommer van ons *Bijblad* van heden hebben wij medegedeeld; 1. *Waar is het bewijs, dat de ministers bekwame ministers zijn? Verslag van de onthulling*, 2. Binnenlandsche berigten: *de heeren* Bosse, van Bylandt *en* Luzac; *hervatting van de werkzaamheden der Tweede Kamer tegen den 14den; petitiën uit Noord-Braband; muntbilletten; Drentsche projecten* enz. 3. Buitenlandsche berigten: *tijdingen uit het Noorden en Frankrijk.* Ingezonden stukken: *Verslag van de onthulling van het standbeeld van* Willem I.

Jongste nieuwstijdingen.

Arnhem, 6 *juni*.

De weigering der Nationale Vergadering om den heer *Louis Blanc* in handen der justitie te geven schijnt de regering geheel en al van de wijs te hebben geholpen. Het eerste en onmiddellijke gevolg is, zegt men, het ontslag geweest van den heer *Portalis*, procureur-generaal en den heer *Landrin*, procureur der republiek (gelijkstaande met onze officieren van justitie). Eene oneenigheid tusschen den voorzitter en de secretarissen der Vergadering, ten opzigte van de stemming over deze aangelegenheid, heeft het ontslag van den heer *Lacrosse* ten gevolge gehad. Eindelijk verhaalt men nog dat twee leden der Vergadering elkander eene uitdaging hebben toegezonden.

De quaestie der Nationale werkplaatsen schijnt tot eene ontknooping te zullen komen. Bij eene nadere telling is het gebleken, dat de werkplaatsen niet eene bevolking hadden van 120,000, noch van 115,000, maar van 90,000. De regering vleit zich er binnen weinige dagen 30,000 van aan de departementen te zullen kwijtraken door te Parijs alleen de geboren Parijzenaars te houden, er 10,000 te bezigen voor het bouwen van nieuwe hallen en 15,000 voor werken van publiek nut, welke men reeds op zigt heeft. Er blijven dan nog 35,000 over. Men vleit zich dat, zoo de moeijelijkheden tusschen de bazen en de gezellen eens vereffend zijn, de bijzondere nijverheid er wel 20,000 tot 25,000 zal kunnen plaatsen. Wanneer al deze verwachtingen zich verwezenlijken zullen de nationale werkplaatsen weldra slechts tot het gebied der geschiedenis behooren; zij zullen van de begrooting verdwijnen en de rust niet langer verstoren. Maar wat al zorg en moeite en tijdverlies voor het zoover gekomen is.

Ingezonden Stukken.

De minister van Finantiën, no. 5.

In zeven jaren tijds zeven ministers van Buitenlandsche Zaken te verslijten is zeker een merkwaardig voorbeeld van consumtiviteit, maar wat moet men dan wel van een regeringsstelsel zeggen, dat in nog geene zes maanden tijds vijf ministers van Finantiën verbruikt? Den eersten januari was de heer van hall nog als minister van Finantiën in functie; daarop gewan men den jonkheer van rappard; daarop den graaf schimmelpenninck; daarop den heer osswaarde; daarop den heer bosse; daarop . . . . dit zullen wij over een paar weken zeggen. Zooveel is nu ten minste zeker, dat het bestuur niet meer *behoudend*, maar integendeel zeer *veranderend* is.

Deze gestadige minister-phantasmagoriën, hebben bij veel goeds, (namelijk om de landskinderen aangenaam bezig te houden), toch ook hare ongelegenheden. Men brengt door de al te snelle verwisseling het landskinderlijk brein aan het duizelen, zoodat men de voorgaande met de volgende schaduw verwart en niet meer weet, welke de schaduw is, die op het oogenblik fungeert. De acteurs geraken verbijsterd en weten niet meer, of zij tot de *spelenden*, tot de gespeeld *hebbenden* of tot de *zullende* spelen behooren. De directie zelve zou er niet meer uit wijs kunnen worden, zoo er eene directie was; of liever, zoo er eene directie was, zouden de Chinesche schimmen niet zoo dooreen dwarrelen.

Is het noodig u de schromelijke gevolgen van eene misvatting tusschen den minister van Finantiën die u zoo even vertoond werd en hem die nu op het doek is, nog nader voor oogen te stellen? Aangenomen, dat gij woont in een uithoekje van het land, te Axel of te Maastricht of te Koevorden of op Ameland. Gij hebt gelezen, duidelijk met uwe eigene oogen, (misschien zelfs wel met een bril op) in de officiëele *Staats-Courant*, dat bij Z. M. besluit van ... de heer .... (b. v. osswaarde) benoemd is tot minister van Finantiën. Hierop vertrouwende schrijft gij fluks eenen brief aan Z. Exc. waarin gij hem herinnert, hoe dikwijls gij met Z. Exc. (wel te verstaan in vroegere jaren) blindemannetje gespeeld of geknikkerd hebt en uit aanmerking daarvan vraagt gij een postje voor uwen jongsten zoon, of uwen neef of den aanstaande van uwe kleindochter. Doch — ô driewerf rampzalige Koevordenaar — gij berekendet de postdagen niet die de officiëele *Staats-Courant* te loopen had, om uwe woning te bereiken en die uw brief noodig had om het vorstelijk 's Gravenhage te bereiken, met welk een en ander wel een tweemaal vier en twintig, ja een driemaal vier en twintig uren kunnen gemoeid zijn en het leven eens ministers is zoo kort in den tegenwoordigen tijd. De nieuwe phantasmagorische financier, die in den tusschentijd dat uw brief naar 's Hage op weg is, op het doek is verrezen, heeft zelf vrienden die zonen, neven en aanstaande achter-behuwdzonen te verzorgen hebben. Uw brief is een antediluviaansch product, een fossiel geschrift geworden; een anachronismus waar niemand iets van weten wil. En dank den Hemel nog maar, zoo uw vriend's opvolger of de opvolger van uw vriend's opvolger iemand is die gij in het geheel niet kent, die niets met u heeft af te rekenen, die u niets heeft »in te peperen."

Ten einde aan de landskinderen (en ook aan de landsvaders) veel moeite en hoofdbrekens uit te halen, sla ik voor, dat men voortaan de ministers van Finantiën niet meer bij hunne namen zal noemen, maar bij het cijfer hunner volgorde. Anders voorspel ik de grootste onheilen en misvattingen. Geen sterfelijk wezen is in staat in een zoo kort tijdsbestek zoo vele verschillende namen uit elkander te houden. De *Residentie-Almanak* heeft al hare waarde verloren, want daar zij slechts éénsper jaar uitkomt is zij nu reeds vier ministers van Finantiën, een drietal ministers van Buitenlandsche Zaken, en ettelijke ministers van Oorlog, van Binnenlandsche Zaken enz. ten achteren. Tenzij de dagbladen goed mogten vinden, er eene vaste rubriek: *Heden zijn ministers de heeren* enz. op na te houden, zie ik er geen ander gat op, dan dat men aan elken minister een nommer geeft, zooals bij de soldaten en de boeven. Een getal onthoudt men gemakkelijker en zoo men slechts de moeite neemt, elken dag, wanneer men zijn horologie opwindt, tevens naar het nommer te zien, of een volgend nommer in de plaats te stellen, is men van alle verdere moeite, angst en zorg bevrijd. Laat ons van den heer van hall af beginnen te rekenen:

de heer van hall = no. 1.
de heer van rappard = no. 2.
de heer schimmelpenninck = no. 3.
de heer osswaarde = no. 4.
de heer bosse = no. 5,

ten minste volgens de jongste nieuwstijdingen en zelfs heeft de laatste spoortrein ons nog geen berigt gebragt van no. 6. Evenwel is no. 5 slechts *tijdelijk*. Voor één ding moeten wij waarschuwen: dat men zich namelijk niet ga inbeelden dat elk volgend minister altijd *één* meer waard is dan zijn voorganger; dat bij voorbeeld no. 5 *één* meer waard is dan no. 4; *twee* meer waard dan no. 3; *drie* meer waard dan no. 2; *vier* meer waard dan no. 1, iets wat wij ten stelligste ontkennen, daar integendeel allen gelijk zijn aan nul.

Misschien hoort men wel door een of ander nieuwsgierig en voorbarig landskind vragen, niet *wie* is no. 5? (want hij weet dat het no. 5 is en dat is ook voldoende) maar *wat* is no. 5? Is no. 5 een financier, dat is, *weet* hij iets van finantiën? Eilieve landskind, leer toch eenmaal dat lastig en vervelend vragen af. Moet gij dan *alles* weten? is het u niet genoeg, dat no. 5, no. 5 is? zijn wij verpligt alle ephemeriden van het ministerie van Finantiën te kennen? als no. 5 niet goed is, krijgt gij immers no. 6, of no. 7, of no. 8, of no. 9, of zooveel nommers als gij maar wilt?

Voor de genommerde, phantasmagorische financiers is alles ook geen goud wat blinkt. De menschen leggen er geld bij toe; zij halen er niet eens hunne onkosten uit. Zoo gebeurde het, bij voorbeeld aan één der nommers, (wij gelooven no. 2), dat hij zich onvoorzigtiglijk, vóór hij nog zijn eerste kwartaal had ontvangen, een fraaije staatsiekoets had laten maken om daarmede aan zijn ministerschap wat luister bij te zetten. Dat kon er nu toch wel op overschieten, meende hij. Maar helaas! de *minister* was reeds versleten toen de *koets* nog niet gereed was. Toen de koets in orde was, was no. 3 reeds aan de beurt gekomen. Dezelfde no. 2 heeft nog meer schade bij die phantasmagorie geleden. Hij had visite-kaartjes laten graveren, waarop men las:

No. 2.
Minister van Finantiën.

Doch toen no. 2, zoo gaauw gedaan had gekregen bleef hij met zijne kaartjes zitten. Nu weet iedereen dat visite-kaartjes te laten graveren eene zeer kostbare uitgaaf is, (de eerste honderd kosten *f* 3 en elke honderd daarboven *f* 2) en daar no. 2 bij zijne korte verschijning aan het ministerie van Finantiën reeds ideeën van zuinigheid had opgedaan en daarenboven meende dat hij het voor zijn zwaar huishouden met vrouw en kinderen niet zou kunnen verantwoorden, om nu al weder nieuwe visite-kaartjes te laten graveren, zoo haalde hij eenvoudig eene streep door het laatste gedeelte en zond nu kaartjes rond waarop stond:

No. 2.
~~*Minister van Finantiën.*~~

zoodat iedereen vroeg: »Hebje wel gezien, dat no. 2 »zich zelven geschrapt heeft?" of »Hebje wel gezien »dat er eene streep bij hem doorloopt?" en allerlei zulke onaardige en hatelijke aanmerkingen meer.

De andere ministers hebben nu bij de schade van hunnen collega geprofiteerd. Daar zij begrepen, dat zoo elk nieuw nommer voor zich eenen nieuwen ministerrok liet maken, het land weldra overstelpt zou worden met oûkleêrkoopen die nieuwe ministerrokken te koop boden »nog niet half sleets" en er dusdoende bij het volk de heilzame eerbied voor den rok zou uitgaan, en het daarenboven niet wel te vergen is van elk nieuw nommer, dat hij zich in schulden zal steken om rokken te bekostigen, van welke hij niet eens het nieuw kan afdragen, zoo hebben zij onderling besloten, dat voortaan de rokken, de staatsiekoetsen en al wat verder den minister maakt, zullen behooren, niet aan den *minister* maar aan het *ministerie* en daar zullen verblijven om successivelijk voor alle nommers te dienen. Elk volgend nommer betaalt aan het voorgaand de door dit voorgeschoten som, met aftrèkking van eenige weinige centen voor slijtagie enz. Opdat de rokken altijd van pas zouden zijn heeft men daarvoor eene elastieke stof gekozen, dezelfde van welke men, eenige jaren geleden, pantalons vervaardigde. Marine en koloniën steken in éénen rok.

De natie ondertusschen, die aldus in het tellen geoefend wordt, geraakt ongeduldig en vraagt tot hoever men van plan is te tellen en wat het eindgetal zijn zal?

Marktprijzen.

Nijmegen, 5 juni 1848.

Tarwe vond heden tot vorige prijzen, zeer weinig kooplust. *Hooglandsche* *f* 9,75 à *f* 10,50, *Cleefsche* en *Inlandsche* *f* 7,75 a *f* 8,75, *afwijkende soorten* *f* 7,00, *f* 7,25 à *f* 7,50 naar deugd. — Doordien heden over 8 dagen door het invallend Pinksterfeest geen markt wordt gehouden, waardoor de bakkers zich voor 2 marktdagen moesten provianderen, ging de *Rogge* van *f* 5,00 a *f* 5,40 vlug van de hand. — *Gerst* vond van *f* 3,25 à *f* 3,50 eenige begeerte, doch men wilde algemeen tot die prijzen niet loslaten. — Om dezelfde reden als de *Rogge*, ging ook de *Boekweit* van *f* 6,25 en *f* 7,00 zeer vlug af. — *Haver* in een doen *f* 2,25 en *f* 3,00. — *Graauwe Erwten* à *f* 7,25 verkocht. — *Wikken* gevraagd, doch niet ter markt. — Algemeen hoorde men heden de Landbouwers met tevredenheid spreken over de gunstige verandering van het te veld staande *Koolzaad*, van 't welk men tegen de vroegere uitzigten, nog een' gewonen oogst verwacht.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 6 Juni 1 El 4 Palm 8 Duim; gew. 2 D. gev. 0 D.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.